

Lokala strålskyddsregler, mobil röntgenutrustning utanför röntgenavdelningen

Syfte

Att skapa och upprätthålla ett gott strålskydd för patienter som undersöks och personal som arbetar med mobil röntgenutrustning utanför röntgenavdelningen.

Ansvar

Verksamhetschefen och/eller första linjens chef ansvarar för att riktlinjer följs och är känd i verksamheten.

Implementering

Röntgenutrustningen får endast användas av den som genomgått handhavandeutbildning för utrustningen samt teoretisk och praktisk strålskyddsutbildning. Dessa lokala strålskyddsregler skall finnas elektroniskt tillgängliga. Samtlig berörd personal skall ha tagit del av dessa regler.

Vid verksamhet utanför strålskyddat rum, t.ex. på IVA/HIA/NEO(BIBA)

- Vid röntgenundersökning på allmän sal med horisontellt eller vinklat strålfält skall mobil strålskärm användas, då det finns risk för att primärstrålning träffar annan person än den undersökta patienten. Gäller även personer som finns i angränsande rum, om väggarna inte utgör fullgott strålskydd. Den mobila strålskärmen skall placeras så att den "fångar" upp primärstrålning, dvs. vanligtvis omedelbart bakom bildplatta/detektor. Vid vertikalt strålfält krävs ingen mobil strålskärm.
- Vid exponering på allmän sal skall den personal som inte måste befinna sig i rummet lämna detta under exponeringen. Röntgenpersonal skall bära strålskyddsförkläde eller befinna sig bakom en adekvat strålskärm. Detsamma gäller för annan personal som befinner sig på kortare avstånd än två meter från den undersökta patienten.

Övrigt att tänka på för att minimera strålbekstrålningen

- Patienter skall ej täckas med lösa strålskydd. Undantag är gravida, se dokumentet "Rutin vid undersökning av gravida och kvinnor i fertil ålder" i Strålskyddshandboken, och män/pojkar under 50 år där gonadskydd används om testis ligger i primärstrålfältet eller upp till 5 cm utanför, och endast under förutsättning att det inte finns risk att diagnostisk information förloras. Se dokumentet "Patientstrålskydd för vuxna och barn" i Strålskyddshandboken.
- Strålfälten skall anpassas till undersökningen. Använd inte större strålfält än vad som behövs (ger dessutom bättre bild). Tänk på att mängden sekundärstrålning, som ger strålbekstrålning till personalen, är proportionell mot stråldosen till patienten.

- Särskilt noggrann strålhygien måste iakttagas vid exponering av barn och gravida. Angående barn och ungdomar, se dokumentet "Patientstrålskydd för vuxna och barn" i Strålskyddshandboken.

Andra personer än direkt berörd personal

Medföljande (t.ex. sjukvårdspersonal från annan avdelning eller anhörig) och eventuell tolk skall uppehålla sig utanför rummet såvida de inte har en viktig uppgift nära patienten (övervakning, m.m.). Information som behöver ges via tolk skall, när så är möjligt, förmedlas före röntgenundersökning eller behandling.

Medföljande som vistas i rummet under genomlysning eller exponering skall informeras om strålningsrisker och hur de minimerar dessa, samt bära strålskyddsförkläde. Se dokumentet "Strålskydd för medföljande personal och anhöriga" i Strålskyddshandboken.

Personer under 18 år får ej uppehålla sig i rummet under exponering eller genomlysning, såvida de inte genomgår utbildning inom röntgenområdet och är 16 år eller äldre.

Tillbud

Tillbud som innebär att någon erhållit högre stråldos än vad som är att betrakta som normalt med hänsyn till undersökning/behandling skall snarast anmälas i Region Skånes avvikelssystem. Vid anmälan skall rutan "Strålskyddsrelaterad händelse" kryssas i.

Även tillbud som inte inneburit högre strålbekastning, men där risk föreligger för ett framtida upprepande av tillbudet och då kanske med förhöjd strålbekastning som följd, skall anmälas i avvikelssystemet.

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändring/tillägg	Utfört av
2020-08-28	1.0	Nytt dokument	Fredrik Wellman